

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriafly-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ezentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri esikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

E. Kovács Gyula.

Az utolsó ut.

A napsugár utólszor csókoltá ma dicsfénytől ragyogó homlokát...

Az utolsó búcsúcsókot a nap lehelt rá, mely megölte Öt.

A nap, mely csak fényt sugárzott eddig a földre: most sötét bánatot, sötét gyászt borított reánk.

Sötét, vigasztalan gyászt.

A szellő utólszor simította végig búszke homlokát s azután leszegezték a koporsót...

Elhangzott az ima s a dübörgő vonat hozza a halott-fejedelmet: a magyar színészlet fejedelmét.

S a hol a vonat áthaladt, mindenütt áhitattal, könnyes szemmel néztek arra a koporsóra, melybe a haza egy darab dicsősége van belezárva...

Magyarok!

Levették-e kalapjaitokat, leborultak-e a porba, mikor a vonat átröpült virágos mezőitek között? Mert Magyarország olyan nagy fiának halott porait vitte, minőt ritkán szülnek a századok.

A magyar színészlet világitó fáklyája aludt ki benne.

Eljött az élet és eljött a halál.

Eljött a dicsőség s rámosolyg a sir!

B. Á.

A gyász.

Egy országot borított gyászba E. Kovács Gyula halála. A hol csak magyar szív dobog, a hol csak lelkesednek a művészetért, megdöbbenéssel, sötét bánattal, vigasztalan kétségbeeséssel vettek tudomásul a hirt. Minden lap róla beszél, az ő halálát siratja. A fővárosi újságok következőleg szólnak az országot ért nagy veszteségről:

Magyarország.

Rövidke sürgöny tudatja, hogy E. Kovács Gyula Segesváron meghalt.

Ez a művészlelek akkor lobbant utolsó, mikor a Petőfi sirja fölött a Jókai Apotheozisát elszavalta. A mint bevezerte művészi előadását: azonnal összerokkadt. Mentők szállították el a szószelekről; három orvos ápolta gondosan; halálos fekhelyénél aggódva ült és rendelkezett Haller Lujza grófné, ki a nemzet kötelességét egymaga teljesíti a Petőfi sirjának díszítése és megőrzése körül.

Gondozás, ápolás, aggodás nem használt. Kovács Gyula nem tért többé magához. Környezetéhez, barátaihoz nem volt egy szava sem. Szeme megtört, lelke elköltözött. Öntudatlanul vívódott a halállal harmadnapig. Végre győzött a mulandóság s most ravatalon fekszik sirató családjának közepette.

Tanult, öntudatos, költői szárnyalású színművész szállt vele a sírba. Nála a művészet nem pálya volt, hanem hivatás; nem kereset, hanem kötelesség. Keble telve volt nemes eszményekkel s ezeknek oltárán szent hűséggel áldozott élete végperceireig.

Cserében e fizika lelkesedésért a gondviselés azzal ajándékozta meg, hogy öntudatát, tehát életét az ő nagy mesterének a sirján vesztette el. A végzet fényes igazságszolgáltatása volt ez. Ugy tetszik, mintha a Petőfi szelleme saját halhatatlanságának szárnyából kitépött volna egy ékes tollat s azt átnyújtotta volna a művészeknek: „A mig éltem, igaz ember, jó barát, derék hazafi, kiváló tehetség és nemzetemnek hű napszámosa voltál. Vedd e tollat: szárnyalj vele. Most elföd a sir örökre.

De az én sírom megőrökit téged, a ki testvérem vagy, mert tudtál szeretni, szenvedni, önzetlen lenni s a szépnék és igaznak élni.”

Ezt a művészt egy művelt város ölelő karjaiból tépte ki a halál. Kolozsváron mindenki ismerte és mindenki szerette őt. Olyan embert veszítettünk, a kinek sohasem volt ellensége. Nincs emberi lény, a kit ő megbántott volna. Szíve napsugár volt. Mindenkinél jutott belőle, a nélkül, hogy fényét és melegét vesztette volna.

Lelkét nem hozta mozgásba a művészet világpolgári szele. Minden idegszála belefonódott a nemzeti érzések, hagyományok, dicsőségek és szenvedések szövédékebe. Magyar volt tetőtől-talpig. A Petőfi-szellem körében táplálkozott lelkülete. Idegen kultúráknak nagysága, fénye, ereje el nem tántorította soha attól a meggyőződéstől, hogy a magyar színművész első sorban és mindenekelőtt a magyar irodalmat tartozik szolgáltni.

Csodálatos részletességgel tanulmányozta Shaksperet s ezen a téren igen nagy becsű alkotásai voltak; mindazáltal szívesebben játszta Csákot, Bánkot, Adámot vagy akár a Betyár kenderjét is, mint Leart vagy Othellót. Ránézve, a mi idegen volt, visszás volt. Azoknak, kikben a nemzeti érzés erős, az idegen asztalok tápláléka mindig sósaltan.

Alkotásainál fogva is művész és költő volt; de még inkább fölfogásánál és érzelmvilágánál fogva. A valót úgy fogta föl, mint egy nagy színpadot; a színpadot pedig úgy, mint egy nagy valóságot.

Élete művészet, művészete élet volt.

A mi másoknál küzdelmet, vívódást, számítást, versenyt, előrelátást jelent: ránézve az élet csak muló álom volt... a sorsnak egy indokolatlan szeszélye, mely olyanokat is belesodor az élet áramlásaiba, a kik nem életrevalók.

Azt a mindennapi életet, a mely nem a színpadon és nem a művészet törvényei szerint foly le: soha egy pillanatig sem tudta megérteni. Az ő munkája, joga, kötelessége, buzgalma, versenye, dicsősége a színpadon kezdődött is, végződött is.

Síratom benne a jó magyart, a jó színészt, a jó barátot és fájdalmas búcsút veszek tőle — a viszontlátásig!

Bartha Miklós.

*

Ahol ötven év előtt Petőfi karddal kezében, ugyanott, a fehéregyházi Apótheozisát csatasíkon esett el, ajkán Petőfi Apotheozisával, a költő-színész — Kovács Gyula.

Fenségesebben szöb vetet ritkán juttat embernek a sors, mint a minővel Petőfi, a szabadság költője és próféta villámok, dörgések és csatazaj között eltűnt a földről, mikor a szabadság elveszett, — és megrázóbb tragédiával nem végződhetett az ő ünneplése, mint hogy a himnuszokat zengő zarándokok ezrei közt megjelent korom fenségében a mindörökkön uralkodó halál és Petőfi emlékkövének talapzatához terítette a színész-szónokot, abban a legutolsó pillanatban, midőn befejezte legszebb, legnagyobb és legigazibb szerepét.

Őh élni szép, ifjan és élni szép vidám és derült öregségben is, de ha már végzetünk a halál és meg nem válthatjuk tőle magunkat, ama nyomorult és szomorú elmúlások közt, melyek a millióknak jutnak részüln, nem magasabb hatalmak intézését kell-e látnunk, hogy Petőfinek, a lángelkű ifjúnak halálához ötven év múlva hasonlóan oda illeszkedik az agg színész halála, mindkettőt lelkesedésük túlradó heve ragadván ama

színtek felé, melyeken megtörtik életük hajója és a feneketlen sötét vizekben alámerül?

Petőfi meghal a szabadságért, Kovács Gyula meghal Petőfiért. Petőfi meghal a szabadság halála napján, Kovács Gyula a nap felszázados évfordulóján, abban a pillanatban, midőn egy nemzet nevében fölesküszik Petőfinek, hogy a miért ő meghalt: a szabadság nekünk örök eszményünk marad, melyért életet áldozni mindörökre kész lesz a nemzet minden igaz fia. Ámen! — mondta rá a végzet és első áldozatul odaomlik a szabadság-hősök csatatéri emlékjelének lábához a szónok, ki a nagy esküt elmondta.

Van-e, ki e tragédiában a lélekemelő momentumokat nem érzi? A fájdalom, mely az elhunyt művészt és jó hazafiért, a derék emberért és a jó barátért ányilallik szívünkön, nem gyáva könnyekben nyilatkozik meg. Mindenki, a kinek szíve nemesebb hevülésekre képes, kinek lelki szárnyai vannak és tud emelkedni a siron és rögn feül, — boldognak hirdeti őt és irigylei. Mert halála által ő rő is esik egy sugár a Petőfi dicsőségéből, a szabadságharoz legutolsó áldozatává avatta ez őt, késő, de egyenjogu martírtárá a szabadságnak.

Kovács Gyula nevét együtt fogják említeni a Petőfiével, sorsa meg fogja ihletni jövőndő korok nagy költőit és a görög tragédiák ama hőseinek másait mintázzák le róla, melyeket egykor oly nagy művészettel elevenített meg a színpadon. Ki hihette volna, hogy a kiket játszott életében, azokat oly tökéletességgel utánozza halálában?

És itt eszünkbe jut, hogy Petőfi legjobb barátjának, a nagy Egressy Gábornak halála mennyire beleillik harmadikának a két dicső vég közé. Egressy Gábornak is a nagy szíve ölte meg, utat engedve az élet legtitkosabb fészkeihez azoknak az érzelmviharoknak, melyeket a színész csak jelezni szokott, ám a művész, kiben az ember erősebb a komédiánál, megérez minden csepp vérével. Egressy Gábornak, kiről Petőfi megírta, hogy igazi embereket tud teremteni az írott betűkből, Brankovics György szerepében érte utol végzete s a színpadon halt meg, az eszmény, a nemzeti művelődés szolgálatában.

Igy halt meg méltó utóda, Kovács Gyula is — gyászoljuk meg őt, de ne sirassuk és őrizzük meg emlékét mindörökre!

Magyar Hírlap.

Vonják be mindenütt a nemzeti zászlót, a mely a segesvári ünnep diadalmas fájalmát hirdette és tüzzék ki a gyászlobogót, gyász és keserűség jelét: E. Kovács Gyula, a magyar színészlet disze, a segesvári ünnepen koszorúsrónk szózatának tolmácsa, ma este meghalt.

Fiatal szívének egész lelkesedésével állott oda a segesvári csatatérre, hogy csengő hangjának erejével hirdesse a költő igéit, de alig végezte el szavalatát, megtántorodott, elájult s a Gondviselés úgy akarta, hogy e szent ünnep után, többé ne nyíljon szóra ajaka... meghalt... bevonult a segesvári hősök halhatatlan seregébe.

Ime beteljesült, a mit oly sokszor óhajtott. Ő is rettegett attól a gondolattól, hogy ágyban, párnák közt, lassuk pusztítsa el és sokszor emlegette, mennyire irigylei Egressy Gábornak, a ki a színpadon, a közönsége előtt — a csatatéren halhatott meg.

Szebb halált ő sem kívánhatott magának. Egy országnak szolt utolsó szava, egész Magyarország volt utolsó közönsége. És Petőfi napjának ragyogó fényözöne sugározta körül, a mikor a halál árnyéka reáborult...

Budapesti Hírlap.

A segesvári csatatérnek többje van egy halottal. E. Kovács Gyula, a művész és költő azokon a szent hantokon, melyek alatt Petőfi Sándor nyugszik, kilehelte lelkét. Jókai ünnepi

poémáját szavalta a csatatéren és lelkesedése, rajongása erősebb volt törődött testénél: leverte és megölte. A láng, mely a művész minden szavában és minden mozdulatában szenvedélyes tüzzel lobogott, porrá égette a gyöngye fizikumot. Leroskadt, elégett, meghalt... Szívet megrendítő, bánatos és szép halál! A csatatéren esett el, kezében a lanttal, melyen a legnagyobb élő költő dalát pengette, ajkán művészete, melynek egész életében áldozott, körülötte sirhalmok, melyek alatt legendás hősök nyugszanak, közöttük az, kinek lelke és neve halhatatlan... Meghatott, mély csönd volt a fehéregyházi csatatéren, mikor E. Kovács Gyula kékbársony-diszmagyarban a szónoki emelvényre lépett. Ki volt méltóbb arra, hogy elszavalja a nagyköltőnek a halhatatlan lírikusoz írt költeményét, nálánál, kinek szívében negyven éve ég tiszta tüzzel az előadó művészet és a költészet lángja. Ki tolmácsolhatta méltóbban Erdély földjén Erdély legerősebb és legelső színművésznél. Őt jelölte ki a végzett erre a szerepre. És ki csodálkozik azon, hogy az ünnepi percek büvös igézte, mely minden magyar szívet meglepett, őt mámorosította meg legjobban; a síkról lengő virágillat, az erdő zugása, az emlékezés szent ihlete, hogy az ő lelkét ragadta a lelkesedés legfűlésebb régióiba? A mig szavalt, hangja dörgött, de ereje megtört és a szemére a halál árnyéka borult. Eszméletlenül rogyott a körülállók karjaiba. Elesett ajkán Petőfi dicsőítésével... Meghatottan és mély részvéttel vetjük szemünket a segesvári völgy felé, a hol elesett a költő s meghalt dicsőségének tolmácsolója, mint a hogy hű kísérlője az előadó művészet a költői művészetnek.

Budapesti Napló.

Színész volt és poeta. Megadták neki az istenek, hogy ihletet művésztel ábrázolja a költők képzeletéből született alakokat, — és hogy önmaga is pengesse a lantot. És éppen ez az oka, hogy élte egészen fölolvadhatott a művészetben; naiv híva volt annak a templomnak, a hol ő maga is fénkölten prédikált.

Becsülte a poetát, mert maga is szolgálatában állt. És bánska volt színésznivoltára, mert a poeta neki dolgozott.

A művészeti világ fölfogás tette széppé az ő életét. És az istenek megadták neki, hogy halálát is széppé tegye a művészet.

Ott égett el a lelke a segesvári csatatéren, a mennyek felé. A legnagyobb magyar költő és mithoszi nemzeti hőünk emléktüneten az ő ajkairól és az ő szívében keresztül hangzott el a magyar poeták dicsőítő éneke. Kilángolt belőle az egész magyarság lelkesedésének tüze.

És a tűz emésztette el a testét és föl-szabadította fennen szárnyaló lelkét az ég felé.

Amerre majd vizitek az ő kihült hantait, vegyétek le a kalapotokat, ti magyarok! Voltak nagyobbak is nálánál, — de ő egészen a tietek volt, ti meg az övéi.

Áldás hantaira!

Alkotmány.

Vajjon ki hitte volna!??

Ki hitte volna, hogy a segesvári csatatér, mely ötven esztendővel ezelőtt annyit vért ivott, annyi nemes szívet temetett magába, még ma is ötven esztendővel utóbb megköveteli a maga irtóztató áldozatát??

Alig hiszünk szemünknek, alig bírjuk észszel felérni a rettenetes valót. Kovács Gyula, a magyar színművész, a magyar nemzet büszkesége — meghalt.

A kik ott láttuk az elhullott hősök sirhantjai fölött művészetének szeplőtlen áldozatával áldozni egy a magáéhoz hasonló nagy lélek emlékezetének —

A kik láttuk őt ott a legmagasabb exaltató öröngő mámorában, kik egész valónkban megborzadva földön tuli borzalomban éreztük művészetének egész nagy, megrázó

hatalmát, mely belemarkolva szívünkbe titkolt, eltemetetteknek hitt fájalmakat hívott ismét életre —

Hittük-e volna, hogy ez az ember, kinek méltó társát hiába kereste volna Thália papjainak sorában a még oly elnéző szem is —

Hittük-e volna, hogy ez a fenséges ima mely az ő immáron kihűt ajkairól szállott a magasságokba, hattyudala leszen Néki?

Óh, hogy minden örömlünkbe bele kell hullnia annak a keserves ürömesepnek, hogy zavartalan soha nem ünnepelhetünk...

Sokkal frissebb a fájdalom. Csendes bántat nem csitult még. Nem lehet itt elmondani, kije volt a magyarnak E. Kovács Gyula, kit veszítettünk ebben a rajongó tehetségben, mely a magyar színművészetben oly nagy irt hagyott. Elég annyit tudunk, hogy egy ragyogó fénysugárral ismét kevesebb...

A csatatéren halt meg, ott, hivatásának színterén érte utól a sötétszármu végzet. Megölte a saját lelke, megperzselt a saját tüze...

Legyen mindenkor áldott az ő emlékezete...

Hazdnk.

Ha elfogadjuk azt a mondást, hogy az áldozat, a melyet eszményeinkért hozunk, mértéke a saját lelki nagyságunknak, akkor E. Kovács Gyula, a kinek késő éjjel halála hírt hozza a táviró, szobrot érdemel meg. Petőfinek éremleke mellett, a kit olyan mélységes, olyan halálos imádatl szerett, hogy a kultuszának az életét hozta áldozatul. Mély meghatottsággal vettük a megdöbbenő hírt, hogy az ország egyik legelső színésze, a ki a maga nagy költői tehetségét elfojtotta azért, hogy ne csonkítsa meg alakításában érzéseinek az őserjét, ma este Segesváron, pár lépéssnyire az örök ideálja, Petőfi Sándor síremlékétől, lehunyta szemeit. A vasárnapi ünnepség legkiemelkedőbb szám a Kovács Gyula szavalata volt. Lázás, magáról megelégedező felmagasztaltságban állott a közönség elé, napok óta epesztődött, hogy mikép plántálhassa át abba az ő szívének minden lobogását s az izgalmai betegé tették. Már vasárnap elvesztette az eszméletét, a melyet nem is nyert vissza. Kolozsvárra szállítják és ott helyezik örök nyugalomra. S a költő, a ki az utolsó években már nem akart verset írni, szintén tragikus halálával irta meg ott a segesvári síkon, a hol Petőfi elesett, életének legfűlésebb poémáját. Megemésztette az oltár lángja, a melyet eszményeinek áldozva gyújtott meg”.

Az én fordított „Én“-em.

Írta: E. Kovács Gyula.

Szó sincs róla, hogy ha Tamásfalvi Thury Ignác kir. közjegyző vendégeül nem hív: nem mertem volna elmenni vendégszerpeln Belényesre. Így azonban örömmel engedtem a színgazgatónő meghívásának és mondhatom, hogy egy heti ott időzésem csupa gyönyörűség volt.

Thury Ignác tisztelt barátom nemcsak szívesen fogadott, de valóban hercegi-leg ellátott és tapintattal „kezelt” boldog vendége voltam. Lakását egy tágas nagykapu két szárnyra osztotta. Utcára nézett mindkettő. A jobbot ő lakta, a balt én, két kényelmesen bútorozott szobában egymag. Nem zavarhattam senkit, nem zavarhatott senki. Megfizethetetlen kényelem. Ő maga egy kifogástalan gentleman, neje kiválóan szép, finom, könnyű termetű gyöngéd tünemény; édes anyja a szeretetreméltó háziasság mintaképe. Mindnyáján oly modorral megáldva, hogy a vendég mindjárt első találkozásnál családagnak érezhette magát. A tekintélyesebb magyar és román házakhoz illegetünk; s azokból társaságokat gyűjtött pazar bőségű asztalához este ugy, mint délben. Ennek aztán természetesen következménye az lett, hogy a városi vendégül terme minden

fölléptem alkalmával megtelt diszes intelligens közönséggel. Románság, magyarság legalább még ekkor — hat-hét év előtről szölok — dicséretes egyetértésben élt egymással. Játstam a többek közt Othellót és Faustot is s nagyon jól esett éreznem — hogy teljesen megértettek, hogy e remekművek iránt méltó lelkesedést és hódolatot tanusítottak. Sőt a Faust előadása folyamában elfelejtethetetlenül itt észleltem két dolgot.

Először, hogy ime a tragédia melynek képei nagyon is megkivánják a „dekorációt” — itt ahol ebből alig van valamivel több a semminél, — a maga mélységes igazságai-val, hamisítatlan költészetével annyira lebilta bűvölni az egész közönséget, hogy szereplésem közben önkénytelenül állítottam: ime az örök igaznak, az igazi remekműnek legfőbbesebb diadala. Elfelejtve minden külsőségi hiányt a benső mélységes tartalomért. Ez isteni kijelentések nem szorultak cifra czafrangokra. Álljunk ki velök a meztelen mezőre: értik, érzik és csodálják. A másik delog ebből folyik az t. i., hogy hiába vagyunk a század végén, ha a nagy lutrin nyernék be binnám bizonyítani, hogy nincs a nagy közönség elromolva; a drámai művészethez vissza lehetne teremni a látványosságához bukott közizlést. Nem a közönség romlott meg, hanem az irodalom van zavarban magával, az van tévuton és mi magunk színművészek; mi persze az irodalom tévedéséből kifolyólag, mert hiszen mi az ő terményeiket reprodukáljuk és forgatjuk. Azonban ez hosszabb tárgy, hogysom erről itt beszélhetnék. Elég az hozzá, hogy első szereplésem Belényesen kitünően sikerült. Üdv azoknak kiknek köszönöm.

A másodiktól a nyáron mult egy évről fájdalom már nem emlékezhetem ily gyönyörrel. A forráság, a fürdő idény majdnem kiűrtette a várost. Ha a derék lelkes művelt Beliczayék s még egy pár bizalmas barátim nincsenek otthon: nagyon keserűen kellene rá visszapillantanom. Így azonban ennek az ott töltött 8—9 napomnak is akad egy pár fényesebb órája.

S van egy tetszős bolondsága is. Épen az, a miről tulajdonkép írni akarok.

Itt bukkantam rá „fordított én”-emre. Mikor színész lettem a sok kétségeskedő beszédek után természetes, hogy ön-magamban is föltámadt egyszer egyszer a kérdés hátha csakugyan nem út úgy ki a dolog, a mint álmodom, mi lesz akkor belőlem? Mi? Elkezdtem találgatni. És ne méltóztassanak az hinni, hogy ezt a csak úgy most találom és most mesterkedtem ki — igaz hitemre mondom, hogy egy ily hosszasa találgatásom végén azzal ugrottam fel Eh! mi! Mit leszek? Tudom már! Két esztendeig színész! E két esztendő alatt megtudom van-e tehetségem vagy nincs? Ennyi idő alatt el kell annak dölni. Akkor leszek tizenkilenc éves. Erős legénynek kell, lennem — ki megyek a Hortobágyra beszélgettem „csikós”-nak. Hitemre mondom, hogy ezt nem tréfából, hanem teljes elhatározással tettem föl. Beszélhetett aztán akárki akármi, mindig azzal szakítottam fölbe:

— Hadd el! Én tisztában vagyok jövőmmel! Szilárd elhatározásra jutottam.
— Mi leszel hát ha két év múlva nem sikerül?
— Majd meglátjátok.

Annyi eszem volt, hogy örültek deklarálnak, ha kimondom. Hát nem is mondtam meg senkinek, csak Kéry Kálmánnak, mint legbensőbb barátomnak. Persze ez is azt mondta ré egész őszinte szeretettel:

— Szamárság! Persze ismertem már akkor a Szigligeti „Csikós”-át. Imádtam „Bandit”. Fél év múlva játszogattam is. Egy népszínmű szerepemet se szerettem úgy, mint ezt, még most is, elevenen érzem mily rosszul esett, mikor a harmadik felvonást elkezdtük, mikor a „Tiszapartján van egy hajó kikötve.” „Zöld asztalon ég a gyertya” nóták mellett keseregtem: igazi fájdalom fogott el a felett, hogy mindjárt vége a darabnak, vele az én boldogságomnak is. Szerettem volna, ha soha sem lett volna vége, hogy mindig csak busulhattam volna a Rózi hűtlensége fölött. Olvastam a Ruthy Lajos „Hazai rejtelmek” című regénye gyönyörű leírását a Hortobágy-ról, egyszer átutaztam rajta. A sok hozzáfűzött és Debreczenben közszájon keringő regényes históriák egészen teletöltötték a szívemet a Hortobágy iránti rajongással s persze, mint fiatal éretlen suhanc szentül hittem, hogy éppen olyan szép élet folyik ott künn a mindennapi valóságban a tanyák, karamok, csárdák között, mint itt a festett papír — vászon kortinák költői világa alatt.

Tehát azzal a szándékkal lettem színész, hogy ha a színészség nem sikerül: csikós leszek a Hortobágyon.

Köztudomású dolog, hogy nem lettem csikós.

Hosszu pályám alatt nem felejtettem ezt el Csak hova-tovább nagyobb időközök után merülgetett fel emlékezetemben. Éppen ilyen hosszú rá nem emlékezés időszakában vetődtem másfél év előtt Belényesre.

A Homokay társulatánál Belényesen egy sajátzerü emberke kötötte le leginkább figyelmemet.

Közép ternetnél kisebb, vállas, zömök, karikalábú, inkább szőke, mint barna, 30 éves különös figura.

— Miféle ember zsörtölődik ott a zárt-székeken túl?
— Küldjék ki! Szölok egyszer próbálközben.

— Bajos, kérem — egészen igaza van —
— Ki az?

— A színlaposztó. — A requisitáros, a direktor inasa, meg a szerepkikördő egy személyben.

— Hm! Még jobban megnéztem. — De hát miben van igaza?

— Fél tizenegy és még nincs színlap. Mikor hordja össze a requisitumokat?

— Nincs színlap? Erre engem is elöntött a méreg.

Hallatlan hanyagság! Hát akkor ne kívánjuk, hogy vigyék a jegyeket, ha tudtul se adjuk, hogy játszunk? Majd próba után ráterünk. Most próbáljunk. Az az ember dobogjon künn a tornácson.

Kiment.
Ettől fogva valahányszor elem akadt, minden mozdulatát szemmel tartottam.

Egy délután öt óra előtt mikor öltözni mentem benézék a terem oldalajtán. Embereim az ablakpárkányon ir és pedig — persze csöndesen háta mögé közeledtem — piros tintával.

— Mit ír maga?

— Levelet.
— Kinek?
— Valakinek.
— Miért veres tintával?
— Csak.
— Mit tesz az a csak?
— Nem szeretem a feketét.
— Maga úgy látszik versben ír?
— Kivehettem a sorok formájáról.
— Azt.
— Adja ide, hadd olvassak belőle.
— Tessék.

„Csak most kezdem megkostolni
Edességed szerelem;
Mégis már a kegyetlenség
Mérges sebét viselem.

Azt gondoltam olyan jó vagy
A milyennek látszol,
Azért hódoltam oly könnyen
Hát pedig csak játszol.”

— Ezt nem magától írta?
— De igen kérem. Lehet, hogy néha belekeveredik olyan is a mit iskolás koromban tanultam; de a többi a mi azután következik magamtól irtam.

— Kinek írja?
— Ezt éppen senkinek. Csak hogy csináljak valamit.

— Hova való?
— Debreczenbe.
— Hát azelőtt mi volt mesterember?

Iparos? vagy diák?
— Dehogy kérem.
— Mi hát?

— Csikós.
— Csikós?
— Az!

— Hol?
— A Hortobágyon.
— Rámeredtem. Megbolondult?

— Nem én kérem.
— Benn született vagy kinn?
— Debreczenben. Hisz ott tanultam

meg az írást meg az olvasást a kollegiumban a sestában.

— Hát aztán?
— Hogy az édes apám meghalt kenyer után kellett nézni. Édes anyámnak lakott egy atyafia oda kinn a pusztán, ahoz költöztünk. Befogtak csikósnak.

— Meddig volt az?
— Tizenkét esztendőig.
— Hogy tudta abba hagyni.

— Édes anyám nagyon elbetegesedett oda künn a sok strapában. Nekem is elkezdett fájni a melylyem. Be kellett mennünk vissza Debreczenbe. Ott sehogy sem tudtam kenyerhez jutni, neki mentem a világnak. De-
— resekén akadtam meg. Hogy, hogy nem, bevetődtem a vendéglő udvarra a direktor ur épen cselédet keresett s megfogadt.

Azóta itt vagyok.
— Mennyi ideje?
— Két esztendeje mult.

— Meg van elégedve?
— Meg hála istennek a direktor urék nagyon szeretnek. Jobb kezök vagyok.

— Hát az anyja él még?
— Él kérem, itt van ő is velem; azért nem nősülök meg.

— Hát most aztán egészségesek?
— Az hála istennek mindketten. — Ő nappal mos, főz, este szedegeti a jegyeket. Élünk tisztességesen.

— Mit gondolsz, vajjon képes lesz-e ez ügyben valami világot vetni!

— Nem tudom, volt a válasz. Nekem nincs reményiségem hozzá.

De azért elmegyek, hogy beszéljek vele. Édes jó anyám, én meg vagyok róla győződve, hogy mindennek vége van.

Lady Lulworth hallgatott néhány pillanattig, aztán azt mondá —

— És Gábiel, az azt jelenti?
— Az azt jelenti, édes jó anyám, hogy én mindenről lemondok. Ennél ezerszeret tőbről készséggel lemondanék miat, hogy anyámnak egy pillanatnyi fájdalmat okozzak.

— Édes fiam, — mormogta az anyja, — én tudtam azt. Biztam benned; de nehezek látszik, hogy —

— Én nem vagyok rosszabbul, — szakítá félbe Gábiel, igyekezve vidáman beszélni, hogy az anyját felvidítsa. Sőt ellenkezőleg, én megnyertem azt a mi én előttem a legmagasabb czimnél és a legnagyobb vagyonnal drágább. Én megtaláltam a legjobb és legkedvesebb anyja szeretetét.

— Én a legönzőbb és rosszabb anyja voltam, válaszolá a grófné, egy mély sohajjal. Ah, Gábiel, most midőn téged férfiasággal büszkeségében látlak, számom és bánom. Hogy a nagynénem tanácsát követtem! Azt kívánom, hogy bár nyilvánosságra hoztam volna a házasságomat, a következménynek alávetve magamat és életemet neked szenteltem volna.

— Anyám, a mostani ösmeretével birva, feladta volna értém az egész világot?

— Nem vágyik vissza a Hortobágyra? Debreczenbe?

— Nem én kérem. Nincs már nekem ott mit keresnem. Adja nekem ezt a levelet.

— Tessék kérem írok másikat könynyon jön.

Bementem öltöző helyemre. És nem tudtam hova lenni álmodkodásomban mig egyszer csak rábukkanok benne magamra. Magamat látom benne, csakhogy fordítva.

— Oh én bolond! Hisz ez én vagyok. Én feltettem, hogy ha rosszul megy a színészség csikós leszek.

Ez feltette, ha rosszul megy a csikós-ság, színész lesz. Mert játszogató is.

És ő a puszták kellő közepéről kerülve be, megyen városról-városra barangol együtt az édes anyjával. Mint színész, mert csak nem bolond, hogy ne annak tarisza magát. Elfelelte a pusztát, elfeledte Debreczent el mindent csakhogy megéljen. Ubi bene ibi patria.

Hát hiszen Derecske is patria és patria mindenütt ez az édes anyai föld, de mégis csak különös tünemény ez. S ami legkülönösebb benne az, hogy a szó teljes értelmében fordított „én”-em lett?

— Ő meglegedett, boldog mig én? — én? — tudja isten! . . .

S mi ennek a különbségnek megfajtése? Az, hogy én a század derekán lettem színész, ő pedig a végén . . .

E. Kovács Gyula.

Irtá: Janovics Jenő.

A magyar klasszikus stílus drámai művészetnek talán utolsó alakja s egyik leghatalmasabb oszlopa: E. Kovács Gyula meghalt.

Mint háborgó tenger közepén egy rendíthetetlen sziklakő, melyet a zajgó hullámok körül nyaldosnak s vihartól felkorbácsolt habok hatalmas erővel csapkodnak, de megingatni nem bírnak: úgy állt az E. Kovács Gyula ihletett művésze az irányok körbenforgó divatja közepete rendíthetetlenül és megingathatlanul a maga szűzi romanticismusában, nagyszabású klasszicitásában.

Ha a színpadra lépett, úgy éreztük, mintha egy darabromantika szállott volna azokra a deszkákra; művészetének magásra törő szárnyain elfelejtett, régi idők csodás birodalmába emelt bennünket, abba a tündérvilágba, melyet „titkon áhító lelkünk óhajta sejt”, a hol lelkünk megújodik s szívünk megtisztult a földi salaktól.

Megjelenésének fenségéből, arcvonásainak klasszikus szépségéből, hangjának érczes csengéséből, bőszedének sajátos zenéjéből, mozdulatainak súlyából, járásának méltóságából, sőt még taglejtéséből is a legtisztább romanticismus áradt és sugárzott a néző ámuló szeme elé a maga kimért, nyugodt, klasszikus formaszépségében, mint Madách mondja: „A mult kísértetét látjuk feltámadni világos századunkban.” S a művész is Madáchsal felelhet a földi porhoz nyugőzött nézőnek:

... Mi józanságotokat
Ne irigyeljük. Hisz mi a világon
Nagy és nemcs veli, mind ily örülés,
Melynek higgadt gond korlátot nem ír.
Szellembeszéd az, mely nemcs körökből
Félnék remeg, mint édes zöngémény.
Tanuja, hogy lelkünk vele rokon.
S megvetjük e földnek hiányát porát,
Keresve utat a magasb körökbe.

*.

Negyvenkét esztendőre róttá E. Kovács Gyula ifjú rajongással, szent lelkesedéssel a színpad deszkáit s ez a negyvenkét esztendő a meg nem szűnő munkálkodásnak, a folytonos, akadályt

nem ismerő előre törekvésnek, s a lankadatlan, nemes küzdelemnek szakadatlan láncolatát jelent.

Mennyi dicsőség és mennyi keserűség érte e negyvenkét év alatt! Mert ő is ott kezdte, a hol a többi utóőrök, a kik lelkükben egy fényes ideállal, szívükben a legyőzhetetlen, nemes vágyakozással olti hagyták a kényelemmel, jólétel bízató életpályát, ott hagyták a családi fészék enyhe melegt, s nem törődve a balga előítéletekkel, neki indultak a nagy világnak, vándoroltak egyik helyről a másikra, koplalva, nélkülözve, sanyarúságok közepette szolgálva a nagy célt: a színművészet emelésének, a magyarosodás terjesztésének és erősítésének nagy célját.

Valóságos ideál-ember volt, a ki nem élt semmi másnak, csak a művészetnek, nem foglalkozott semmi mással, csak a színpaddal. Az élet ezernyi gondjaival s aprólékos viszonyaival nem törődött, de ez nem könnyelműség volt nála, hanem valami magasabb ihletésféle, a mely nem engedte, hogy megszabaduljon az ő légkörétől, az eszmék világából s leszálljon a mindennapi élet herce-hurczái közé.

Minden ízében művész-lelek, tele erővel, mélységes érzéssel, fenkölt eszmékkel és gyöngéd poézissal. Nemcsak színész, hanem író és poéta egy személyben. Versei között vagy egy, a mely az egész országban ismeretessé lett s mely költeményeinek egyik legszebbike és legértékesebbje:

Kétszer is nyit az ákácfa virága,
Megbánd meg galambom, de hiába!
Megbánd meg, visszasírsz még engemet!
De a szívnek kétszer nyitni nem lehet.

A magyar színművészet a német muzsa emelőn fejlődött. Ennek a terjedős német színészi stílusnak legkiválóbb magyar mestere és nagyhivatottsága apostola volt Egressy Gábor, a kit E. Kovács Gyula eszményképpel, el nem érhető ideálul választott. Lehet-e tehát csodálni, ha E. Kovács Gyula is a német színészetnek lett tipikus képviselője, sőt most, hogy a magyar színészet életerős fejlődésében lerázta szárnyairól a német színészet nehézkes nyűgeit, ő maradt meg egyedül, mint hűség követője, utolsó mohikánja ennek az iránynak. Már Jászai Mari, a klasszikus magyar drámai művészetnek ez a másik hatalmas oszlopa, emancipálni tudta magát a német színészetnek káros nyűgeitől, bár lehetetlen tagadni, hogy az ő alakításai is a német színészetnek nagy stílusa, őseje nyilatkozik meg, de csupán azt tartotta meg e művészeti irányból, a mi igazán nagyszabású, igazán művészi, a mi örökigaz és öröksej.

Kiválóbb Skakspere-interpreátorunk E. Kovács Gyulánál nincs, sőt bátran állíthatjuk, hogy a brit szellemóriás költészetének hivatottabb és méltóbb tolmácsolóját manapság nemcsak Magyarországon, de az egész kontinensen hiába keresnők. Vannak talán, a kik a Skakspere nagyszabású alakjait több igazsággal, több természetességgel, nagyobb verizmussal vizsik színpadra s ezáltal közelebb hozzák a mi gondolkodásunkhoz, a mindennapi élet kicsinyes viszonyaihoz s előadásuk ilyen formája által közvetlenebb hatást is érnek el, — de nincs senki a ki nagyobb súlylyal, magasztosabb fenséggel, az igazi művészet örök ihletével s a költő fejedelem klasszikus poéziséhez méltóbb formában ábrázolná mint E. Kovács Gyula. Hogy egyebet ne említsünk, az ő Lear királya és az ő III. Richárdja ma is a színpadi művészet leragyogóbb dicsőségei közé tartozik.

A magyar történelem legendás hőseinek pedig képzelnél sem lehetett dalálásbáb, nemesebb, büszkébb tolmácsolóját E. Kovács Gyulánál, a kinek Bánkjáról, Dózsa Györgyéről és Rákóczyjáról zord büszkeséggel árad le régi dicsőségünk sugárzó fénye, ékes ragyogása.

lady Lulworth, a mint fiának a reszkető ajkait nézte — nagyon kemény.

Tudom, hogy ez mind az én hibám; de sokkal rosszabb is lehetett volna. Azonban mi találkoztunk; elősmert dolog, hogy mi pártfogóid vagyunk és te a pártfogoltunk vagy. En anyiaig szíves lehetek hozzád és te figyelmes lehetsz hozzám. Oh, édesem, helyzetünk sokkal rosszabb is lehetett volna! Mit tettem volna ha te olyan helyen volnál, hogy soha sem láthatnálak? — Mindent meg-gondolva, sok köszönnettel tartozom az Égnek. Gyakran gondoltam, hogy jobb tervet nem lehetett volna kieszelni mint a milyen az volt mely téged, az én szeretett fiamat a közelembre hozta élni!

A mint a sekély víz mellett ültek halottak é fákra a madarak énekét és a játszó gyermekek vidám csevegését.

— Gábiel, — mondá lady Lulworth lassan, nem hiszem, hogy ezt el tudjam viselni. Sohasem tudok ismét nyugodtan élni, tudva, hogy te vagy az igazi lord Ardean, Barton apátságának a törvényes örököse és tudva azt is, hogy én miattam veszítesz elmindet. Oh bár megtaláltad volna házasságomnak a bizonyítékát!

— Édes jó anyám, mindenek felett az fog nekem legjobban fájni, ha magát busulni látom. Anyám látja, hogy ez az ügy, mely reménytelen.

Elégedjünk meg azzal, a hogy ezelőtt voltunk.

— Ha az a mit te Cyrillről mondasz korrák, — folytatá a grófné, — kétszeres hiba lesz, hogy az a mi jogosan a tied kellene hogy legyen, olyan embernek a birtokába menjen a kinek csak a legtávolabb álló rokonság révén van joga arra számítani.

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA

1899. Augusztus 4.

Hilary.

— A „Tövisek és narancsvirágok” szerzőjétől. — Angolból fordította: **AMICA.**

XXVII.

A Gábiel történetének a folytatása.

(Folytatás.) (70)

— Gábiel, — mondá, — az igazat megvallva, egy kissé bosszankodtam, midőn tőlem elmentél és egy könnyen nem engedtelek volna el, de láttam, hogy Lord Ardean beteg volt és valóban szüksége volt reád.

Lady Lulworthnak szintén hiányoztál. Ő jobban van; de az utóbbi időben lehangolt kedélyűnek látszott. Azonban nagyon örülök, hogy ismét itt vagy. Gábiel, ígyál egy pohár sherryt.

És azután, ha tetszik menj és keresd fel a feleségemet. Tudom, hogy ő is örülni fog a vissza jövelednek.

Gábiel kérdezte, hogy melyik uton találkozhatna a grófnéval és a gróf azt mondta, hogy családja a Lady forráshoz kocsiházzott.

— Valószínű, hogy őket mostan ott fogod találni, tevé utánna Lord Lulworth. A feleségem egy kosár gyümölcsöt vitt magával a gyermekek számára. Egy ilyen társnak a milyen te vagy mindnyáján örülni fognak.

Tehát Gábiel elindult. Ösmerve az anyja éles megfigyelő tehetségét, bizonyosra vette, hogy az első pillanatban midőn tekintete az ő arczán nyugszik, gyanítani fogja, hogy nem találta meg azt a mit keresett.

Ő ösmerte a Lady forráshoz vezető utat magas fáktól körül vett víz volt az, hol Rozi és Ru szeretek játszani mert a víz elég széles volt, hogy a kis csoloknak csolnakáz-hassanak és még ha bele estek volna sem volt elég mély, hogy bele fuladjanak.

Az ifjú szíve gyorsabban dobogott midőn annyát a fák alatt meglátta. Lady Lulworth sokkal egészségesebbnek látszott, de halványabb volt és soványabbnak látta azokat a vonalakat miket a gond és aggály és a bánatos gondolatok hagytak a szép czán.

Megrettent midőn ötlet meglátta és nem csak a gondolataiban, de a szívében látszott olvasni. Mind a két kezét a fia elibe nyújtá.

— Gábiel! — kiáltá.
És hangja mint a legédesebb zene járta át a Gábiel lelkét.

Mielőtt Lady Lulworthnak ideje lett volna többet mondani, a gyermekek hangos üdvözléssel rohantak Gábielhez. Ő megcsókolta azoknak a kedves arczát, aztán meg kellett néznie, hogy a Ru csolnakjának mi volt a baja és a Rozi kis kajtkja miért fordul mindig az oldalára. Miután ezeket rendbe hozta és megigértte, hogy egy kis fregetlának a vizre bocsátásában segítségükre lesz, megengedett neki, hogy a Lady Lulworth mellé vissza menjen.

— Gábiel, ülj le — tilj ide — mellém, mondá az anyja. Tudom. Édesem, látom az arczodról, hogy rossz híreket hoztál.

— Az ifjú megcsókolta az ő kezét — Igaza van, édes jó anyám. Rossz híreket hoztam.

— Nem tudtad az anyakönyvet megtalálni?

— Nem; sem én, sem a többiek; az elveszett, vagy elpusztult.
És aztán részletesen elmondott mindent.

MINDENFÉLE

Kolozsvár, augusztus 4.
E. Kovács Gyula.

Igen tisztelt szerkesztő Ur!

Kolozsvárra érkezve olvasom becses lapjában, hogy boldogult férjemnek szánt koszorúkat részünkre óhajták megváltani. Magam és leányaim nevében kérve kérem, ha fájdalomunkban részt kegyeskednek venni, szüntessék be a gyűjtést azonnal és borítsák be drága férjem koporsóját minél több, minél szebb virágokkal.

Kolozsvár, aug. 4.

Mély hódolattal
Özv. E. Kovács Gyuláné.

Jókai Mór részvéte.

Jókai Mór Budapest-Svábhegyről küldött távirat után megbizta Hegyessy Vilmost, hogy készíttessen az elhunyt nagy művész ravatalára díszes babérszorút, a szalagon ily felirattal:

E. Kovács Gyulának — Jókai Mór.

A koszorús költő egyttal a következő megható részvétlratot intézte özv. E. Kovács Gyulánéhoz:

Nagyságos Asszonyom!

A megrendítő csapás, mely Nagyságod hitvesi szívét érte, szeretett férjének váratlan elhunytával, engemet háromszorosan lesújt.

A megboldogultban én legrégibb, legigazabb, legkedvesebb barátaim egyikét gyászolom. Mint művész, vezéralakja volt az eszményi irány követőinek, egy erős oszlopunk összetörése fölött buslakodom. De fájni fog a szívem örökké annál a gondolatnál, hogy e hős alak éppen az én költeményem remek előadása után tört össze.

Szavakat nem találok a vigasztalásra: Isten oltalmazza az Ő szeretteit!

Legmélyebb tisztelettel maradok Nagyságodnak

Budapest, 1899, júl. 3-án.

igaz hive és szolgája

Dr. Jókai Mór.

Bartók Lajos távirata. Ferenczy Zoltán kolozsvári egyetemi tanárnak, a Petőfi-Társaság tagjának tegnap Bartók Lajos, a Petőfi-társaság alelnöke a következő ket táviratozta:

„E pillanatban érkeztem Brassóból, ahol Endrődyvel Petőfi emlékünnepeén vettünk részt. A körben megdöbbenve értesültem, hogy E. Kovács Gyula Segesváron meghalt.

Gyászolva halálát, irigyljük Ajkán Jókai igéivel, szívében Petőfivel magyar költő és művész dicsőbb nem halhatott. Ő tisztaérzésű költőtársunk, s az ország legrégibb nemzeti színházának utolsó klasszikus magyar hősszínésze volt.

Gondoskodjál szívesen koporsójára a Petőfi-Társaság babérszorujáról.

De miért nem temetik el a húst ott, hol ő is diadalmasan elesett a másikkal a harc mezején? ...

Bartók Lajos.

Bölöny József kegyelete.

Kegyeleles tettről kell megemlékeznünk. Bölöny József, a kolozsvári Nemzeti Színház intendánsa megmutatta, milyen nagy kegyelettel és szeretettel viseltetett E. Kovács Gyula iránt. A nagy művész temetésének összes költségeit maga fedezi. Az egész társulatot áthozza Nagyváradról—Kolozsvárra, saját költségén. Azonkívül a súlyos csapást ért és nagy szükségben levő családnak néhány száz forint segélyt küldött. Ezen nemes tettével mindnyájunk elismerését érdemelte ki. Bölöny intendáns különben ma este a gyorsvonattal ér Kolozsvárra. A társulat holnap reggel a személyvonattal érkezik meg.

Részvétlírátok.

Az özvegyhez a következő táviratok érkeztek Segesvárra:

Fogadja kérem legőszintébb részvétemet. Gróf Beldi Ákos.

Ma érkezve, lesújtó fájdalommal értesülök Nagyságodat ért nagy csapásról, mely az egész hazáé! Medicsőült barátunk és tagtársunk temetési napját kérjük tudatni, hogy a Petőfi-Társaság méltóképpen résztvehessen. Bartók Lajos.

Feladhatatlan férjének, a kiváló színművésznek váratlan elhunytá alkalmából fogadja legmélyebb részvétünk kifejezését. Gr. Festetics Andor igazgató.

Mélyen megrendített a nagy vesztésé gyászos hire. A kedves halott egész családja számára kérem Istentől a vigaszt a nagy fájdalom enyhítésére. Férjem távol van, helyette is én küldöm igaz részvétünket. Gyöngyössyné-Mátrai Laura.

A márhetetlen nagy fájdalomban legőszintébb szeretettel osztozom. A Mindenható adjon erőt elviselni e nagy csapást. K. Gerő Lina.

Művészi és költő vesztett az ország. Ön férjét vesztette, én pedig elveszítettem édes jó barátomat. Fájdalmában teljes mérvosztozom. Dr. Mendel Pál.

Gyulának dicsőségés kimulta alkalmából fogadja Nagyságod irodalmi társaságunktól, magamtól, feleségemtől, legmelegebb részvétünket, legnagyobb csodálatunkat. Dr. Ferenczi Zoltán.

Gyászban mély részvéttel osztozom. Gyula emlékét baráti szívben megőrzöm. Radl Ödön.

Férje, felejtethetetlen művésztünk, az én mélyen tisztelt barátom megrendítő elhunytá alkalmából fogadja Nagyságos Asszonyom legmélyebb részvétemet. Dr. Bulgyoszy József, Nagyvárad város polgármestere.

Legmélyebb részvétét küldi Hóry Béla és családja.

Fogadja legmélyebb részvétem kifejezését. Pollinus Aurél, igazgató.

Megrendülve a borzasztó csapástól, Istenhez könyörgöm, ő adjon fájdalomban enyhülést. Gál Gyula.

Fogadják mély részvétemet. Török-Delli Emma.

Fogadja Nagyság legőszintébb részvétemet a nagy vesztésében. Lányi Edil.

A kolozsvári nemzeti színházhoz érkezett táviratok a következők:

E. Kovács Gyula halála mélyen megrendített bennünket. A csapás a kolozsvári nemzeti színházat érte, de a vesztés az egész országé. Megilletődve állunk gondolatban a nagy magyar művész ravatala előtt, a ki, mint egy jó katona a csatáért, hivatás teljesítése közben halt szép halált. Bokodi színigazgató és társulata.

Gyász nélkül nem élhet halandó! Szeretteinket el kell vesztenünk. Néma bánatunk tanuja legyen részvétünk nyilvánítása E. Kovács Gyula gyászos halála fölött. Nagy Dezső színigazgató és társulata.

Dr. Esterházy Lászlóhoz érkezett táviratok:

Kovács Gyula elhunytá fölött fejezd ki édes anyádnak igaz részvétemet. Gróf Esterházy Kálmán.

Mély megdöbbenéssel és fájdalommal értesültem szeretett barátom váratlan haláláról. Kérem, fejezze ki mély részvétünket az egész családnak. Szvacsiná Géza és neje.

Családod mérhetetlen gyászában osztozik az egész ország! Én ledől bályágyomat siratom. Mészáros Kálmán színész-egyestületi igazgató.

Kovács Gyula halála alkalmából fogad legőszintébb részvétemet. Dr. Bajner Hugó.

Fogadja őszinte részvétem nyilvánítását a csapás fölött, mely az ön családját, a magyar irodalmat és színművészetünket érte. Szentessy Gyula.

Az országos színész-egyesület elnöke a velkező részvétlratot intézte az özvegyhez:

Nagyságos asszonyom! Leihaltan a vesztés, mely E. Kovács Gyula halálával színészetünket érte; leróhatatlan a kegyelet adója, melylyel mi hátramaradtak, a nagy halott emlékének tartozunk. Mint az országos színész-egyesület elnöke, egyesületünk gyászát mély szomorúsággal közlöm nagyságoddal, küldöttem élőszóval fogja ezt elmondani és koszorunkat elfogja helyezni a nagy halott koporsójára.

Engem — sajnos — gyöngélkedésem itthon maradásra kényszerít, pedig óhajtottam volna utolsó utjának elkísérni Őt, aki nekem mintaképem volt, a ki számára taposta a rögös utat, melyen mi gyöngé utódok mégis csak ingadozva tudunk haladni. Most meg már a fátylánk is kialudt! Sötétség borul utunkra, utamra, melyet az Ő nyomán jártam és ha valamennyire haladtam, az ő nyomán haladtam.

Isten vegye magához drága halottunknak tűzben égő lelkét és adjon mindnyájunknak vigasztalást.

Öszinte szívvel maradok Nagyságod bánatának részese. Zeghebény (Hontm.) 1899. aug. 3. Molnár László, a magyar színház tagja, ugy is, mint az orsz. Színész-egyesület elnöke.

Prielle Cornélia koszorúja. Prielle Cornélia Budapestről levelet intézett Ajtai K. Alberthez, azzal a kéréssel, hogy E. Kovács Gyula ravatalára a következő feliratu koszorut helyezze:

E. Kovács Gyulának — Prielle Cornélia.

Két vezérfényed volt: Petőfi, Egressy. Az elsőrt napszúrás hűtötte le szíved lángját; hogy a másikkal nemcsak művészetben, de gyors halállal is követője lehess.

Mátray B. Béla, E. Kovács Gyula régi pályatársa, az alábbi levelet intézte az özvegyhez:

Nagyságos Asszonyom! Mély megdöbbenéssel vettem a lesújtó hírt, mely szeretett Gyula barátom váratlan haláláról értesített.

Az eset megrendítő és fenséges, mint azon tragédiák, melyeknek a megdicsőült oly magasztos magyarázója, páratlan mestere volt.

Nem kersek vigasztaló szót, a vigasztalhatatlan gyászt csak profanálnák azok.

Fogadjuk megnyugvással az Ur kifürkészhetetlen végzését és legyünk hálások iránta, midőn választottjának oly alkalmot tartott fenn a halhatatlanságkűszőbenek átépítéséhez, mely méltó volt a költőhöz, művészhez egyaránt.

E világszellem dicsőségének oltár-tüze mellett áldozott ő s ott fordult ki kezéből a világosságot terjesztő szövetnek.

Egy ragyogó pálya fenséges befejezése! Legyen áldott örökön élő emléke. E szöveget küldjük önöz, a gyászoló özvegyhez; nőm, én és egész családom, kik tiszteltük az élet és magasztaljuk a megdicsőültet. Gödöllő, 1899. aug. 2. Legrégibb barátja Mátrai B. Béla, a Vígsház főrendezője.

A kolozsvári márc. 15. állandó bizottság tagjaihoz. A Kolozsvárti időző tisztelt tag urakat e lap útján felkérjük, szíveskedjenek szombaton d. e. fél 12 órákor a Főterem levő Erdélyi bankban gyülekezni, hogy koszorunkat testületileg letehessek ama kiváló tagtársunk ravatalára, a ki 27 éven keresztül, évről-évre, nem lankadó lelkesedéssel ügybuzgalommal, mély hazafias érzéssel magyarázza bizottságunk minden márczius 15. ünnepélyén, a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméit. A temetésen is testületileg fogunk megjelenni.

A márc. 15. bizottság nevében.

Deák Albert, Kuskó István, elnök. jegyző.

A kolozsvári hírlapírók „Itthon” köre díszes cserkoszorút helyez babérszorúrra a nagy művész ravatalára. A koszorú felirása következő: „Ugy estél el, mint egy hős — a kolozsvári hírlapírók „Itthon” köre.

Mikor látható a ravatal? E. Kovács Gyula ravatalához holnap délelőtt bocsátják a közönséget. A ravatal a színház udvarán lesz. A koporsót a színpadi közép feljára teszik. Az udvar egészen be lesz vonva feketével.

Virágok Petőfi sírjáról. Gr. Haller Luise Petőfi sírjáról az összes élő virágokat leszedette és elküldte Kolozsvárra, hogy azt beletegyék koporsójába E. Kovács Gyulának, kit a költő sírján áldozva ért a halál.

A kolozsvári Nemzeti Színház intendatúrája, igazgatósága és személyzete mély megilletődéssel és fájdalommal tudatják, hogy E. Kovács Gyula, a nagy tragikus színművész, író, kitűnő pályatárs, a „Petőfi társaság”, az „Erdélyi Irodalmi Társaság”, a „Szilgöti társaság” és a „Csokonai Kör” tagja folyó hó 2-án életének 61-ik évében Segesvárt meghalt. A megboldogultnak hűlt tetemei Kolozsvárra szállítván, folyó hó 5-én d. u. 3 órákor fognak a Nemzeti Színházból az ev. ref. lelkész imája után a házsongárdi temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békével! Emlékezete felett virraszt a magyar Genuusz! Nagyvárad, 1899. augusztus 3. Ezenkívül a Nemzet Színház választmánya is adott ki gyászjelentést.

Kovács Gyula utolsó percei. Kovács Gyula haldoklása szerdán d. u. vette kezdetét. Tartott este 7 óráig. Ekkor magához tért. Azonban megmozdazani képtelen volt. Szólni sem volt képes. Pedig látszott, hogy valamit óhaj. Keservesen zokogott, sirt; sürűn omló könnyeit arcáról neje törölte le, szívszakadva. Fél nyolcz órákor elcsendesedett, kimúlt.

Kovács Gyula betegsége. Tegnap d. e. bonczolták fel E. Kovács Gyula holttestét. A bonczolásnál az agyban kisebb napszúrást, kétszeres agyszélhűdést, ropant nagy vérömlést konstatált.

A tüdőben gyulladás lépett fel és ezenkívül tüdővízenyő is konstatáltatott.

Magyar Mihály, lapunk szerkesztője E. Kovács Gyula temetésére holnap reggel hazaérkezik. Egyidejűleg koszorúmegváltás czímen 100 koronát adományoz a nagy művész árva javára.

A boltok bezárása. A kolozsvári kereskedők közt bizalmas megbeszélés jött létre, hogy holnap délután a temetés egész folyama alatt zárva fogják tartani az üzleteket.

Nem lesz zene holnap sem vendéglőben, sem kávéházakban, mert a mint értesülünk, a vendéglős és kávéházak urak ebben megegyeztek. Többen be is jelentették ezt nekünk.

A kioszk bérlője ma tudomásunkra hozta, hogy tekintettel E. Kovács Gyula temetésére, holnap a kioszkban semmiféle zenét nem enged meg. Elismeréssel jegyezzük fel a bérlő jó érzésére valló tetteit. Ugy hisszük, a többi vendéglős is követni fogja példáját, s egy sem fog zenéltetni vendéglőjében a temetés napján.

Az orfeumok, a mint értesülünk, saját jószántukból nem fognak holnap előadást tartani, mert nem akarják, hogy mikor a legnagyobb magyar színészt temetik, léha orfeumi mulatozásra adjanak alkalmat a közönségnek. Ha azonban az orfeumok mégis tartanának előadást, azt hisszük a kolozsvári publikumban lesz annyi jó érzés, hogy távol tartsa magát azoktól a helyektől, hol a legnagyobb magyar színész gyászolásában részt venni nem akarnak.

Gr. Majláth Gusztáv, erdélyi r. kath. megyés püspököt több budapesti újság a napokban úgy emlegette, mint a kit a napokban megüresedett váci püspöki állásra illetékes helyen kombinációba vettek s mint a ki ez állásra komolyan aspirál. A mint mi beavatott helyről értesülünk, gr. Majláth püspök egyáltalán nem vágyik el az erdélyi püspöki megyéből, s ő maga nemcsak, hogy lépéseket is nem tett a váci püspöki állás elnyeréséért, sőt a mennyiben azt neki felajánlák — nem volna hajlandó elfogadni. Az ifjú püspök ugyanis éppen az erdélyi egyházmegyét tekinti valamennyi között a legalkalmasabbnak arra, hogy azt a missziót helyettesíthesse, a melyet maga elé tűzött s a melyet minden buzgósa mellett sem tudott eddig úgy megoldani, amint arra törekedett, s a melyre másutt éppen nem kínálkoznék oly kedvező tér és alkalom.

Dr. Szerbák Edét, a magyar államvasutak budapesti üzletvezetőségénél alkalmazásban levő segédtitkár a kereskedelemügyi miniszter — mint értesülünk — titkárnak s a fegyelmi osztály főnökének nevezte ki. Szerbák Ede pár év előtt a kolozsvári üzletvezetőségénél volt alkalmazásban s a társadalmi körökben is általános becsülésben részesült. Soronkívül történt előléptetését kolozsvári körökben is nagy örömmel fogadták.

Erdélyi gazdatisztek a szegedi kiállítás. A szegedi orsz. mezőgazd. kiállítás és a mezőhegyesi áll. utadalom megtekintése céljából rendezendő tanulmány kirándulás tárgyában.

Több gazdatiszt barátomtól kaptam megkeresést és megbízást arra, hogy a szegedi orsz. mezőgazdasági kiállítás és a mezőhegyesi áll. ménes-utadalom megtekintése céljából egy f. évi szept. elején — az erdélyi részli gazdatisztek részvételével rendezendő — tanulmányút előkészítését és szervezését vállalam el. E kellemes és egyben közeledő megbízást a legnagyobb készséggel fogadva, tisztelettel felkérem hazatérőnk gazdatiszt karának azon tagjait, a kik a kiránduláson részt venni óhajtanak, hogy ezen szándékukat velem legkésőbb augusztus hó 10-éig — egy levelező-lapon — tudatni szíveskedjenek.

A tanulmány-kirándulás legalább 25 és legfeljebb 50 résztvevővel tartható meg és 2-4 napig fog tartani. Összes költsége személyenként legfeljebb 25-30 frtra fog menni.

Közelebbi részletek — a beérkező jelentkezésekhez képest — az „Erdélyi Gazda” közelebbi számaiban, esetleg a jelentkezőkhöz intézendő levelekben fognak közöltetni. Nem mulasztatom el ezuttal azt is megjegyezni, hogy egy ilyen kirándulás míg egyfelől tanulságos és hasznos közvetlenül az abban résztvevő gazdatiszteknek, addig más felől, közvetve: a nagy birtok és birtokok érdekét is szolgálja.

Több ember többit lát s egyben kész a kritika is a látottak felett. Soha más helyen és más alkalommal oly rövid időn annyit tapasztalni nem lehet mint egy ilyen barátságos jellegű kiránduláson, hol a résztvevők egymást mind ismerik, mind figyelmeztetik, véleményüket tartózkodás nélkül kimondják és a kérdéseket alaposan megvitatják.

Szóval: nem látom szükségét a hosszadalmas kapacitációknak. Az eszme jó; a ki teheti, járjon. Én a fölvetett terv megvalósítását a legjobb igyekezettel fogom szolgálni.

Kolozsvár, aug. hó 4-én.

Tokaji László, erd. gazd. egyt. titkár.

Az aradi vértanúk emléke. Az aradi Nemzeti Szövetség az aradi vértanúk kivégeztetésének ötvenedik évfordulóját tudvalevőleg nagyobb ünnepiességgel ünnepeli meg. Ebből az alkalomból a Nemzeti Szövetség ereklétárgyakat készített. Az ereklétárgyak kettéle zszusból fognak állani. egy négy-szögű és egy gömbölyű formából. A zszusuk egyik oldalán a vesztőhelyen levő emlékreliefje lesz, másik oldalán kristályüveg alatt a vértanúk sírjáról való föld és fűszál. Az emléktárgyak egy koronás nagyságuk lesznek és alumíniumból készülnek ezzel a fölírással:

Arad — 1849—1899 — Október 6.

A Nemzeti Szövetség egyelőre ötezer darabot rendelt meg az emlékekből egy ara-

di czégnél s az árak, tekintve, hogy valóságos erekléhez jut a közönség, igen olcsó: darabja mindössze husz krajczár lesz, mert a Nemzeti Szövetség nem a haszonért csinálja az emléktárgyakat, hanem hogy minden magyar ember hozzájuthasson. Ha az emléktárgyak jól kelnek, a szövetség még többet is készíttet beötlök.

Uj vasut Erdélyben. A kereskedelemügyi miniszter Betegh Ferencz gyéresi földbirtokos, gyéresi lakosnak a m. kir. államvasutak Torda állomásától Borév, Vidály Újtárol, Alsó- és Felső-Szolcsa, Brezest, Szántos, Offenbánya és Bisztra érintésével Topánfalvaig, esetleg innét folytatólag Kis-Ponor, Vidra, Toplitia, Ribicsóra és Ribicza érintésével Brádig vezetendő szabványos nyomtávolságú, gőzmozdony helyiérdekű vasutvonatra hivatali elődje részéről az 1898. évi július hó 26-án kelt rendelettel kiadott előmunkálati engedélyt érvényét a lejáratától számítandó egy év tartamára meghosszabbította.

A debreczeni cSata ötvenedik évfordulóját szépen megünnepelte ma Debreczen város közönsége. Reggel a katólikus templomban dr. Wolafka Nádor vál. püspök mondott misét, a ref. templomban pedig Dezsőffy József lelkész mondott imát. Délután a kólegium udvaráról az ünneplő közönség a temetőbe vonult, ahol a honvédeleknél Komlóssy Arthur városi főjegyző, gr. Bakonyi Samu ügyvéd és Balogh Imre ny. kir. ítélőtáblai bírő, 48-as honvéd-főhadnagy, tartott beszédet. A beszédet után a debreczeni egyesültek mintegy ötven koszorút tettek le a síremlékre. A közönség a temetőből a negyedóránnyira fekvő Nagy Sándor halmához, a csataterre vonult, ahol Vecsey Imre városi tanácsos tartott beszédet, az emlékoszlopra a város nevében Simonffy polgármester tett koszorút.

Nagy idők tanuja. Kiszler Barnabás városi polgár, eszmadia és 1848—49-beli honvéd folyó hó 2-án, este 6 órákor, életének 73-ik évében, végelegyengülés következtében Kolozsvárt jobblétre szenderült. A megboldogultnak földi tetemei f. hó 4-én d. u. 6 órákor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Feleki-utca 7-ik sz. lakásáról a közös sírkerbe örök nyugalomra kikészíteni, mely végtisztességéértelre az ismerősök s bajtársai szomorúan meghivatnak

Politikusok nyaralása. Széll Kálmán miniszterelnök augusztus második feléig Rátótton marad, csak azután utazik külföldre néhány hétre. A miniszterelnök valószínűleg Ostendébe megy. — Szilágyi Dezső Karlsbadból Budapestre s ma Ó-Tátra-Fürepre utazott, a hol a nyár többi részét fogja tölteni. — Horánszky Nándor orsz. képviselő Karlsbadból szintén Budapestre érkezett s néhány napi itt-tartózkodás után vidékre utazik családjához. Horánszkyra az ötheti karlbadi kura kitűnő hatással volt. Horánszky csak szeptemberben tér Budapestre állandó tartózkodásra.

Igazságügyi kinevezések és áthelyezések. A király Marjonyzky István pécsi járáshírségi albirót a szent-lőrinczi, Somlyó István kis-várdai járáshírségi albirót a tiszta-lőki, Kráucz Frnő veszprémi törvényszéki jegyzőt a módosi, Szilágyi László ipolyvási törvényszéki aljegyzőt a vámos-mikolai, Prekopa Resz nagyrőcei járáshírségi aljegyzőt a rimaszombati, dr. Ács Jenő nagy-enyedi, járáshírségi aljegyzőt a nagy-szebeni, Bodor Ödön marosvásárhelyi törvényszéki aljegyzőt a sepsi-szentgyörgyi, Vidovich Ödön szilágy-csehi járáshírségi aljegyzőt a szilágy-csehi járáshírséghez albiráknévezte ki, továbbá Hegedűs Gyula halmi járáshírségi albirónak eddigi minőségében a szilágy-somlyói járáshírséghez, valamint Gyöngyösi Lajos abruddányai és Blód József tasnádi járáshírségi albiráknak saját kérelmükre kölcsönösen leendő áthelyezését megengedte.

Esküvő. Petránd Sándor nyugdíjas m. kir. honvéd-főhadnagy-kezelőtiszt ma vette nőül Bertlef Etelka kisasszonyt. A házasságkötés teljes csendben folyt le.

Egy zöld tollazatu „Lórika” névre hallgató papagály a Rákoczy-ut 2. sz. a ház (Szentiványi villa) szőlőjéből a sánczala-utca felé elröpült. A ki visszaszolgáltatja vagy nyomára vezet, 5 frt. jutalmat kap.

Két tanítóképezdei növendék a képezde mellett, teljes ellátásra fölveteték. Levelek: Erdélyi Gyuláné urnőhöz intézendők: Hosszu-utca 7. szám. Kolozsvár.

LEGUJABB

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

A Dréher palota eltolása.

Budapest, aug. 4.

A Dréher palota kupolájának eltolását ma megkezdtek és már 10 méternyre eltolták.

Főszerkesztő;

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és lapfajladonos;

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Ujvilág-mulató.

MA

WICHINSZKÁJA

BUCSUJA.

Előadás a kertben.

Holnap és a következő napokon nagy SZENZATIO.

Hirdetések.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

A Szent Erzsébet Aggháznak a kolozsvári határon levő szántóföldjei és kaszálói közérvezés útján folyó évi augusztus hó 27-én d. u. 2 órákor az Aggház épületében (Szt. Péter templommal szemben) folyó évi szeptember 29-től kezdődőleg 6 egymásután következő évre haszonbérbe fognak adni.

Kolozsvár, 1899. évi augusztus hó 4-én.

704. 1—3 **A Szt.-Erzsébet aggház gondnoksága.**

1082—1899

706. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, — hogy a kolozsvár városi kir. járásbírósa 1899. évi Sp. 357—4 számú végzésével Koleszár Sándor ügyvéd által képviselt Magyar Mihály felperes részére Baranyi János és Macskási Sámuel alperesek ellen 350 frt követelés és járul. erejéig elrendelt az ugyanazon bíróság Sp. 357—99 sz. végzése alapján kielégítési végrehajtás folytán alperestől folyó évi június hó 10 napján lefoglalt 580 forintba becsült ingóságokra a fennírt kir. járásbírósa fennírt számú végzésével az árverés elrendelése, annak a felülfoglaltatott követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán Kolozsvárt Agoston-utca 14. szám alatt leendő megtartására határidőül 1899. évi **augusztus hó 17. napján d. u. 4 órája** tüzetik ki, a mikor a bírósággal lefoglalt kocsik, lovak, sertések, tehén horjuk és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőknek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából végrehajtót követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881. évi LX. törvénnyel 112. § értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdése előtt alulírt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899. évi aug. hó 2. napján.

Ligeti József
kir. bir. végjtő.

476—1899.

705. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvár-vidéki tekintetes kir. törvényszék 1898. évi Sp. III. 114—2. számú végzése következtében Andre László kolozsvári ügyvéd által képviselt O'ár Gábor javára szászkesesi If. O. tyán Gergely ellen 1500 frt s jár. erejéig 1897. évi július hó 30-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1358 frt 10 krra becsült ingók közül a f. évi Április 12. árverésen elnem adott 11—18. 24. 25. 27. 30. 32. 34. 38. 39. 40. 41. 46—48. folyó sz. alatti különféle szobabútorok, széna és vegyes takarmány 7/7 frt ér. ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kolozsvár-vidéki kir. járásbírósa 1898. évi V. 316. számú végzése folytán 1500 frt tőke-követelés, ennek 1898. évi július hó 29. napjától járó 5 százalékos kamatai, 1/2 százalékos váltódíj és eddigi törvényes járuléka erejéig — Szászkesesen — ifjabb O'lyán Gergely házánál leendő eszközölésére 1899. évi augusztus hó 7-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-sa értelmében a legtöbbet ígérőknek, becsáron alól is eladtnak fognak.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltaták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1899. évi július hó 28. napján.

Lőrinczi Károly
kir. bir. végrehajtó.

Ügyvédjelölt,

ki a román- és német nyelvet sző és írásban bírja, 1899. Szeptember 1-ére irodát keres.

Czime a kiadó-hiyatalban megtudható.

702. 2—3.

A NAGY KRACH!!

New-York és Londonban nem kímélték meg az európai szárazföldet sem és azért egy nagy ezüstárúgyár indítatva érezte magát, hogy az egész készletét csak a munkaerő egy kis kárpótására ellenében eladja. En felvagyok hatalmasza ezen megbízást teljesíteni, miért is csupán **6 frt 60 kr-ért** küldöm a következő tárgyakat:

- 6 darab finomabb asztali kőst, val. angol pengével,
- 6 darab amerikai szab. ezüst velltát, egy drbból,
- 6 darab amerikai szab. ezüst evőkanalat,
- 12 darab amerikai szab. ezüst kávéskanalat,
- 1 darab amerikai szab. ezüst levesterőt,
- 1 darab amerikai szab. ezüst tejmerőt,
- 2 darab amerikai szab. ezüst tojás-serleget,
- 6 darab angol Viktória-tálcát,
- 2 darab igen hatásos gyertyatartót,
- 1 darab teaszűrőt,
- 1 darab finom csukorszörőt,

44 darab összesen csak **6 frt 60 kr.**

Ezen 44 tárgy előbb 40 frtba került és most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. Hozzá tisztító por 10 kr. Az amerikai szabad, ezüst egy kívül-belül fehér fém, mely ezüst színét 25 esztendőig is megtartja, a miért jótállók. Annak bizonyosságául, hogy ezen hirdetés

nem csalás

kötelezem magamat bárkinek, kinek az áru nem tetszik a pénzt visszaadni. Senki se mulassza el ezt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

nász- és alkalmi ajándék,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas.

Egyedül csak

HIRSCHBERG A-nál

a szabadalmazott amerikai ezüstgyárak kivélti áruházában kapható.

Bécs, II., Rembrandt-strasse 19/K. Telefon 7114.

Szétküldés utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészégi fém.)

Kivonat az előismerő levelek ezeiből:

„Megkaptam a küldeményt és meg vagyok elégedve, kérek újabb egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért. — Kolozsvár, Bánffy báróné.

A küldeményt megkaptam, nagyon megfelel. Gaád, 1898. szept. Chotek-G. C. grné.

A készletet megkaptam, igen meg vagyok elégedve, kérek nagyobb küldeményt. — Budapest, II. Fő-utca 7. Paikler Alois dr. cs. és kir. katoná-orvos stb. stb.”

Budapest, II. 703. 1—20.

Székel-Udvarhelyen

az új vármegye-házában

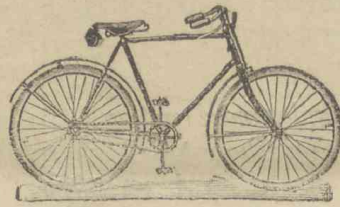
kitűnő főtéri forgalmi helyen levő

bolthelyiség!!

berendezéssel, esetleg anélkül azonnal kiadó.

Bővebbet a jelenlegi bérletnél **Dárszon Béla** lehet megtudni. 697. 2—3.

Sürgőnyozim:
Bernáth gépraktár
Kolozsvárt.



ne vegyen addig senki!

Telefon 412.

mig meg nem nézte az új 1899 évben érkeztek, és sok czélszerű újításokkal ellátott **BEL- és KÜLFÖLDI KERÉKPÁRJÁIMAT**; különösen az angol fegyvergyár készítményeit, a mely felülmúl minden képzőletet, úgy csínossága, mint finom anyaga és könnyű hajtásánál fogva. Elvem kevés haszon és nagy forgalom — ezért a legfinomabb angol aczélből készült ülésű kerékpárokat felszerelve, azonnali fizetésnél **130 frttól 260 forintig**, 2 ülésű, női vagy férfi részére **250 forinttól 380 frtig**, 3 kerekű csomagszállítóra alkalmas **300 frtért**, és az angol **B. S. A. lánczélkülieket 130—200 frtért** adom; az anyaghibákért 2 évi kezességet vállalok az igen t. vevőimet, úgy hölgyek mint urakat saját gépeimen, kényelmesen berendezett nagy zárt helyű kerékpár iskolában díjtalanul, másokat pedig 5 frt díjért tanítom meg kerékpározni.

Raktáromon vannak az összes kerékpárok részei, azok teljes felszerelése, sokféle acetylen lámpák, Calcium Carbide zárt kisebb nagyobb dobozokban, belső és külső gumik és kő penyek stb. stb.

Kerékpárokat kölcsönbe is adok, órára, napra, vagy heti használatra megállapodás szerint a használt kerekeket becsérélem, vagy megveszem és adok is el.

Nagy raktárt tartok **Singer, Családi, Medium, Titania, Minerva, Gritzner** kis és nagy körhajós, **Howe, Clinder, Viktoria** himző és harisnya kőté gépekből.

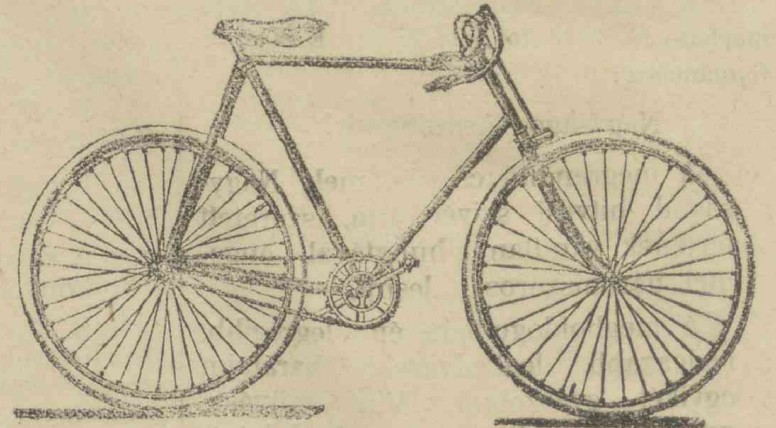
A nagybecsű vevőimet hímezni és kötöni is megtanítom. Az összes raktáromon levő árukat u. m. számtalanfajta uti és verseny kerékpárok, varrógépek, különféle hinta és játszó gyermekkocsik, triciklik, 4 éves kortól 12 évesig, havi kis részletfizetés ellenében adom. Árúimért 5 évig szavatolok meg nem felelés esetén, azonnal kicserélem.

Egyidejűleg felhívom a n. é. közönség becses figyelmét a **szakszerűen berendezett** kerékpár, varrógép, mechanikai javító műhelyemre, hol minden javítandót, a legkényesebb igényeknek megfelelően (emaillozva, nickellozva) gyorsan és jutányosan elkészítem.

Minden e szakmára irányuló kérdésre felvilágosítással és kívánságra képes árjegyzékkel szolgálok.

A n. é. közönség további becses pártfogását kéri

515. 25—00.



Bernáth E. Sándor

varrógép és kerékpár kereskedő Kolozsvárt, vashidnál

SOLYMOSY ÉS TÁRSA BETÉTI-TÁRSASÁG

gépgyár- és vasöntőde Kolozsvárt.

Telephon 186.

Sürgőnyozim: Solymosy-gépgyár.

Készít legújanyosabb áron és legpontosabb kivitelben a mai legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő: álló és fekvő **gőzgépeket** a legújabb és legkissebb káros térrel működő dugattyus vezérművel; gőz- és szíjhajtású **szivattyukat, sajtókat,**

teljes szeszgyári-, malom és téglagyári berendezéseket, **gőz-kazánokat, vízi-kerekeket- és turbinákat;** valamint mindennemű **gazdasági gépeket,** u. m.: **cséplőgépet, járgányokat, rostákat, Trieureket, szecskavágókat** stb.

Különös figyelmébe ajánlja úgy a t. gazdáknak, mint kereskedőknek **nagyban gyártott**

ekéinket,

különböző gazdasági, kereskedelmi és épület **öntvényeinket,** u. m.: **oszlopokat, csigalépesöket** stb. stb.

Mindenemű gépek és géprészek **jávitását** a legjutányosabb áron és teljes megalégedésre eszközöljük.

Összes általunk szállított munkánkért legmesszebb menő **jótállást** vállalunk el.

Tervezett és költségvetéssel készséggel szolgálok.

Szíves pártfogásukat kéri

151. 34—*

SOLYMOSY és TÁRSA betéti-társaság.

PREMIER



kerékpárok

24 év óta elsőrendű gyártmány!

Egyedüli raktár **Tauffer Ferencz Utódánál Kolozsvárt.**

314. 16—20.

1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898 évben 32 első díjjal kitüntetve!

A jelenkor legtükéletesebb és legjobb motor cséplőkészletei.

Első proszniczi Gazdasági Gép- és Gőzmotor-Gyár, Wichterle F.

BUDAPEST, VI. ker. Gyár-utca 50.

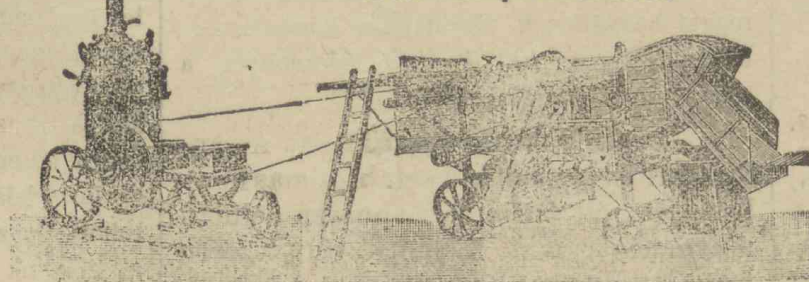
ajánlja legújabb szerkezetű szabadalmazott, teljesen szikramentes

motor-cséplő-gepeit

kettős tisztítóval, árpatoklászoló és legelő árak és teljes jótállás mellett Már több ízben

Motor és nagyobb gőzcséplőkészletei, valamint egyéb gazdasági gépeink

507. 9—10.



megtéríthetők nagyszabású telepünkön Budapest, VI. Gyár-utca 50., hol szakszerűleg bemutattnak.

Ny. Magyar Mihály nyomdájában Kolozsvárt.